

Posudek na bakalářskou práci

Frazerovské vegetační božstvo v Eliotově Pusté zemi

Vypracoval: Petr Jindřichovský

Předložená bakalářská práce je velmi vyzrálá a zajímavá analýza notoricky obtížného Eliotova *opus magnum*, a to, jak název napovídá, zvláště se zřetelem k Eliotovým odkazům na Frazerovu *Zlatou ratolest*, jmenovitě na motiv Osirida, který autor pokládá „ze všech vegetačních božstev pro *Pustou zemi* za nejdůležitější“ (15).

Po rozsáhlém, ale funkčním a instruktivním shrnutí nejrůznějších aspektů Osiridova mýtu (13-27) následuje vlastní analýza Eliotovy básně, která, jak autor hned na začátku příslušné kapitoly právem připomíná, „vykresluje (...) krajinu nacházející se v hlubokém vegetačním a kulturním úpadku“ (28). Pozoruhodných motivů, které jsou v autorově analýze vyzdvíženy, je skutečně celá řada. Za všechny zmíním: motiv inverze, díky němuž je plodnost v *Pusté zemi* „ničivou silou, která způsobuje fyzickou újmu“ (31); velice náležitě poznámky k motivu časovosti („Eliotův moderní člověk však nežije v cyklickém čase přírodních změn, které se pro něho staly jen jakousi všední komplikací, již se lze vyhnout“ – 33). Velice zajímavá je důkladná analýza postavy Stetsona, díky níž autor dospívá k závěru, že motiv davu na London Bridge lze interpretovat jako narážku na *ANZAC Day*, třebaže obezřetně připouští i jiné alternativy (je to, domnívám se, výmluvné svědectví o tom, že Eliot své básnické obrazy záměrně budoval jako mnohovýznamové celky a že v jednom obraze se může překrývat vícero významů).

Neméně zajímavá je pak autorova interpretace čtvrtého zpěvu *Pusté země* (postavy fénického námořníka), anebo postavy „toho třetího“ jakožto motivu kristovského (42). Autor tak přesvědčivě prokazuje, nakolik je schopen proniknout do nesmírně složité architektoniky Eliotovy básně a odkrýt v ní řadu narážek, v nichž se jasně prokazuje její mnohvrstevnatost.

Je zde však ještě více – velice zajímavý je exkurs k českým překladům, který celému rozboru předchází (srov. např. poznámku o výrazu „Unreal City“, u něhož autor upozorňuje, že dotyčné substantivum odkazuje na londýnské centrum City, spíše než že by označovalo obecně město – s. 8).

Mám-li uvést nějaké kritické poznámky, potom zároveň zdůrazňuji, že se jedná o záležitosti zcela marginální a dílčí. Za zbytečný pokládám odstavec o metodologii, zejména větu „svou práci pojmám jako filosofickou interpretaci literárního díla, konkrétně interpretaci vybraného dílčího motivu“ (s. 6). To je myslím každému jasné a navíc to asi není metodologie. Trochu moc stručný a kusý mi připadá výklad o *acedia* (třebaže určitě souhlasím s tím, že tento stav „odpovídá stavu, v němž se nachází člověk *Pusté země*“, s. 29); náznakovitá zmínka o tom, že tento stav je „podobný, ale ne shodný s Baudelairovou *ennui*“ (tamt.), by chtěla rozvést a především vyzdvihnout, proč je právě odkaz na Baudelaira pro autora podstatný (jistě, Baudelaire je v *Pusté zemi* citován, ale stačí to?).

Celkově vzato nicméně předloženou práci pokládám za výrazně nadprůměrnou. Eliotově *Pusté zemi* – resp. jednomu dílčímu, ale velice podstatnému motivu v ní – se dostalo pečlivé, erudované a kultivované interpretace, která pro mne byla v mnohém obohacující.

Práci navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

Praha, 30. 8. 2023 Josef Fulka

